Vlaams Parlement

vergadering **C215**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 25 april 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de staat van de slipway, de oude scheepshelling in Oostende
– 1883 (2016-2017) 3

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) van de federale besparingsronde
– 1763 (2016-2017)
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) van de federale besparingsronde
– 1772 (2016-2017) 5

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de chemische aanval van 4 april 2017 in Syrië
– 1766 (2016-2017) 10

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA)
– 1828 (2016-2017) 14

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse brexitstrategie
– 1859 (2016-2017) 16

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, en aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de staat van de slipway, de oude scheepshelling in Oostende – 1883 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Dames en heren, mijn vraag gaat over een scheepshelling in Oostende. Er zijn er niet zo veel in Vlaanderen, zeker niet als beschermd erfgoed. Ik vond dan ook dat deze vraag het lokale belang wat overstijgt. Het is een vrij uitzonderlijke site.

Op 13 januari jongstleden veroordeelde de rechtbank van koophandel van Gent, afdeling Oostende, het Vlaamse Gewest en drie andere verwerende partijen, waaronder de stad Oostende en een autonoom gemeentebedrijf, solidair en in solidum voor een incident dat op 14 mei 2012 plaatsvond op de slipway, de scheepshelling, in de Oostendse haven. Bij het droogstellen van de O.33 Marbi schoot de ketting van een tandwiel, waardoor het schip oncontroleerbaar de helling afgleed, de komblokken omver trok en slagzij maakte. Zowel het schip als de slipway liepen hierbij ernstige averij op.

Nu heb ik begrepen dat een of meerdere van de veroordeelde partijen tegen de uitspraak van de rechtbank in beroep is gegaan. Ik wil me dan ook niet in het juridisch vaarwater van deze procedure wagen. Naar aanleiding van het technische verslag dat in opdracht van de rechtbank werd opgemaakt door een deskundige, wil ik wel stilstaan bij de problematiek van het beschermde erfgoed of het gebrekkige onderhoud van de slipway. In de lokale pers werd gesproken van langdurige verwaarlozing.

De slipway die begin de jaren dertig van de vorige eeuw werd gebouwd, werd in 2002 immers beschermd als monument, vanwege de industrieel archeologische waarde maar ook met als plus dat de scheepshelling nog operationeel was. Het had dus nog een hedendaagse functie. Op het moment van de bescherming gebeurden er nog een 150-tal droogstellingen per jaar, een aantal dat terugliep door de krimpende (vissers)vloot.

In het begin van de jaren zeventig werd de slipway nog grondig gerenoveerd, maar het is raden naar de onderhouds- en instandhoudingswerken die nadien werden uitgevoerd. Feit is wel dat er in 2009 een grondige technische inspectie gebeurde door de bouwers van de scheepshelling. Die inspectie kwam er op vraag van het Autonoom Gemeentebedrijf Haven Oostende (AGHO) dat in die periode het beheer van de slipway overnam van de stad Oostende. Bij de inspectie door Crandall werden ernstige gebreken vastgesteld, voornamelijk slijtage. Deze worden bevestigd in volgende inspectieverslagen door de keuringsorganisatie ATK (vereniging voor Arbeidsveiligheid door Techniek en Controle) uit 2010. Na september 2010 werden er blijkbaar geen technische controles meer uitgevoerd, al is dit vereist volgens het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB).

Door het ongeval waarbij de slipway ernstig beschadigd geraakte, werd deze onbruikbaar en sindsdien ligt deze er dan ook werkloos bij. De schade werd niet hersteld en de constructie werd niet opnieuw operationeel gemaakt. Deze 5 jaar zonder onderhoud laten duidelijk sporen na. De site ligt aan de overkant van de vismijn. Op zich is het een industrieel archeologische site, maar draagt pijnlijke tekenen van verval in zich. Deze situatie wordt door de eigenaar van het monument, zijnde het Vlaamse Gewest, klaarblijkelijk gedoogd, weliswaar met een uithandengeving van

het beheer aan verschillende partners die het op hun beurt hebben doorgegeven. Het is dus een zeer complexe situatie, maar de eigenaar is Vlaanderen.

Minister-president, had u als eigenaar van de site weet van de inspectieverslag van Crandall waarin ernstige tekortkomingen en gebrekkig onderhoud werden vastgesteld? Hebt u de beheerder van de site hierop aangesproken en aangemaand om de slipway als een goede huisvader te beheren, zoals het decreet dat vereist?

Was het u bekend dat de scheepshelling na september 2010 klaarblijkelijk niet meer periodiek werd gekeurd? Welke acties hebt u ondernomen toen bij het ongeval de slipway beschadigd werd, enerzijds uit hoofde van eigenaar, het Vlaamse Gewest, en anderzijds als behoeder van het erfgoed, de verantwoordelijke minister? Ik denk dat u toen ook al bevoegd was voor deze materie. Hoe komt het dat het monument nog niet hersteld werd en verder blijft verkommeren? Wordt de slipway nog in zijn oorspronkelijke staat hersteld en zal die ooit weer operationeel kunnen zijn?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Caron, ik ben in deze de woordvoerder van minister Weyts. De eigenaarssituatie is u bekend. De afdeling KUST van het agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK) is eigenaar van de site van de slipway. Deze site is volledig overgedragen in beheer en genot aan de stad Oostende sinds 1933. Er is vervolgens een cascade gebeurd. De stad Oostende heeft het beheer doorgegeven aan het Autonoom Gemeentebedrijf Haven Oostende en aan de exploitant NV Cobulas. Dit zijn de drie andere partijen die met het vonnis solidair en in solidum werden veroordeeld.

Het verslag waar u in uw eerste vraag naar peilt, is opgemaakt in opdracht van de stad Oostende en niet rechtstreeks bezorgd aan de afdeling KUST als eigenaar. Dit verslag werd pas na het schadegeval ontvangen door de eigenaar in het kader van de bespreking van de instandhoudingsmaatregelen van de beschermde site.

Als eigenaar van de site heeft de Vlaamse overheid geen acties ondernomen ten aanzien van de stad als beheerder. Het initiatief is sinds 1933 ononderbroken uitgegaan van de stad Oostende. De eigenaar was niet op de hoogte van het feit dat er blijkbaar geen periode keuring meer was gebeurd conform de ARAB-wetgeving. Teneinde de positie tijdens het rechtsgeding niet te beïnvloeden, heeft geen van de partijen actieve herstelmaatregelen genomen. Een herstel van de installatie werd wel besproken met Onroerend Erfgoed.

Er zijn afspraken gemaakt met Onroerend Erfgoed en de stad Oostende en het AGHO inzake instandhoudingswerken aan het monument. Het is de beheerder die initiatief zal nemen om de herstellingswerken te laten onderzoeken en uit te voeren. Hiertoe zal een aanvullende erfpachtovereenkomst opgemaakt worden.

Er is geen economische noodzaak om de slipway als actieve scheepslift aan te wenden. Een herstelling in de oorspronkelijke staat kan niet gebeuren indien moet worden voldaan aan de actueel geldende wetgeving inzake arbeidsveiligheid. Om die beide redenen zal de grote slipway die is beschadigd niet als operationele installatie hersteld worden. In het kader van de tentoonstelling van het erfgoed is het wel de wens een historisch vaartuig te plaatsen op de slipway en sporadische demonstraties te laten plaatsvinden met de kleine slipway.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister-president, ik dank u voor het hoopgevende antwoord. Enerzijds is het jammer dat de scheepshelling geen economische functie meer kan uitoefenen, maar ik begrijp dat dit niet meer haalbaar is binnen de kosten. Ik ben blij dat de scheepshelling wordt hersteld en dat Onroerend Erfgoed

erop zal toezien. Deze versnelling is misschien gebeurd sinds de rechtszaak. Ik heb er ook begrip voor dat er weinig is gebeurd tijdens de behandeling die vijf jaar lang heeft aangesleept.

Ik hoop dat de herstelling en het tentoonstellen van de scheepswerf, samen met eventueel een historisch schip, ook een aantrekkelijk punt zal zijn en dat deze kant van de haven van Oostende als erfgoed aantrekkelijk kan zijn. In de buurt komen nieuwe woongelegenheden. Het is aan de overkant van de vismijn. Het geeft zin aan ons erfgoed, waarvoor ik u dank.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Dit illustreert nog maar eens hoe belangrijk goed huisvaderschap is. Er is in deze nood aan goed beheer en onderhoud.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Het is niet vanwege de kosten in functie van een economisch gebruik van de slipway dat er geen herstel komt. Het is gewoon zo dat het herstel in de oorspronkelijke staat van de slipway, wat nu met Onroerend Erfgoed beoogd wordt, niet verenigbaar is met de huidige normen inzake ARAB. Het mag niet uitgebaat worden.

Ik ben het met u eens dat het herstel belangrijk is en ik hoop dat het zal gebeuren. Er zal ook een aanvullende erfpachtovereenkomst gemaakt worden. Ik deel uw mening dat dit een mooi aantrekkingspunt is voor een havenstad als Oostende. Alleen is het zo dat er een onverenigbaarheid is tussen de economische activiteit en het behoud of het herstel als erfgoed onder de huidige normen. Daar zie ik ook geen economische noodzaak voor.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is symptomatisch dat een vrij unieke site in Vlaanderen zovele jaren zonder zorg en onderhoud is blijven verkommeren. We hebben in deze commissie al vaak gediscussieerd over goed onderhoud en goed huisvaderschap om kosten van restauratie te vermijden. Het is een voorbeeld van hoe het niet moet. Men zegt soms 'het verstand komt niet voor de jaren' en Oostende heeft wat betreft erfgoed niet altijd een goede reputatie. Ik hoop dat de mentaliteit op dit stuk langzaam maar zeker keert.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) van de federale besparingsronde
– 1763 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de gevolgen voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) van de federale besparingsronde
– 1772 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): De sector ontwikkelingssamenwerking heeft weer een stevige besparingsronde achter de kiezen. Eén van de getroffen organisaties is de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB). Deze organisatie wordt geroemd wegens het kwalitatief werk dat ze levert.

Op basis van een organisatiescreening van Deloitte behaalde de VVOB de beste score van alle institutionele actoren. De VVOB behaalde in zes van de negen landen waar de organisatie actief is, de allerbeste kwaliteitsscore van alle organisaties, institutionele actoren en ngo's, inzake programmakwaliteit, in één land de tweede beste score, en in twee landen zat de organisatie in het koppeloton.

Toch moeten we vaststellen dat deze organisatie zwaar getroffen werd door de besparingen, en dat er bij het vastleggen van de besparingen meer aandacht ging naar het behouden van institutionele evenwichten dan naar het honoreren van de kwaliteit. En dat blijft niet zonder gevolgen: de organisatie was genoodzaakt om haar sterk gewaardeerde werking in Zimbabwe met onmiddellijke ingang te sluiten.

Hoeveel financiële middelen krijgt de VVOB van de Vlaamse Regering en voor welke projecten? Is de Vlaamse Regering op de hoogte van de budgettaire problemen bij de VVOB? Hoe schat ze die zelf in voor de werking van de VVOB?

Wat zijn de gevolgen voor het Vlaamse beleid rond onderwijs en ontwikkelingssamenwerking? Is de Vlaamse Regering eveneens van mening dat de VVOB moet besparen?

Is zij op de hoogte van de versnelde stopzetting van de werking in Zimbabwe, de vertraagde start van een werking in Oeganda en van het terugschroeven van de ambities voor de Noordwerking in Vlaanderen? Minister-president, wat denkt u over deze ingrepen bij de VVOB?

Bent u bereid om de financiële inbreng van Vlaamse zijde te verhogen? Indien ja, met hoeveel en onder welke voorwaarden of voor welke bestemming?

In hoeverre is er overleg geweest tussen het federale en Vlaamse niveau over deze verregaande federale besparingsronde? Zo ja, wanneer?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Als Vlaamse parlementsleden zijn mevrouw Meuleman en ik lid van de raad van bestuur van de VVOB, net zoals mevrouw De Meulemeester, en de heren De Ro en Verstreken. Er is dus een serieuze afvaardiging vanuit dit parlement om bij te dragen aan de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, die zich sterk engageert in onderwijssamenwerking. We doen dat onbezoldigd en met veel overtuiging.

Daarom wilden we met een aantal collega's die besparingen hier aankaarten omdat dit een zware dobber is voor de VVOB als organisatie. De VVOB is een performante organisatie. We hebben al enkele van hun ontwikkelingsprojecten kunnen bezoeken in een aantal partnerlanden. Ook voor de Vlaamse internationale samenwerking in haar geheel is de VVOB een bijzondere pijler.

Minister-president, zoals we u kennen, kan het bijna niet anders dat die organisatie ook u na aan het hart ligt. Heeft het nieuws van de vergaande besparingen ook al uw diensten bereikt? De VVOB heeft enkele zware ingrepen moeten doen, waar mevrouw Meuleman al naar verwees. Ze moesten in één land volledig sluiten en kunnen in een ander een zo goed als instapklaar programma niet uitrollen. Hoe schat u die besparingen in voor de werking van de VVOB?

Wat zijn de gevolgen voor het algemene Vlaamse beleid inzake internationale samenwerking?

Bent u op de hoogte van de versnelde stopzetting van de werking in Zimbabwe, de vertraagde start van een werking in Oeganda? Is de Vlaamse Regering van mening dat de VVOB haar werking beter afbouwt, zoals ze nu genoodzaakt is te doen?

Bent u hierover geraadpleegd door het federale niveau? Dit is immers een federale ingreep met verregaande Vlaamse gevolgen.

Bent u bereid om de financiële inbreng van Vlaamse zijde te verhogen zodat de goede projecten en de goede werking van de organisatie behouden kunnen blijven of zelfs versterkt worden? Zo ja, welke bestemming geeft u daar dan bij voorkeur aan?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Alle Vlaamse uitgaven aan de VVOB zijn te raadplegen op de online databank van de Vlaamse ODA, die ter beschikking wordt gesteld via de website van het Departement Buitenlandse Zaken. De VVOB ontvangt jaarlijks een werkingssubsidie en een projectsubsidie van het Departement Buitenlandse Zaken (BUZA). De werkingssubsidie bedraagt 270.000 euro en heeft als doel de expertise van de VVOB structureel te ondersteunen. Daarnaast wordt vanuit mijn Departement Buitenlandse Zaken het project 'scholenbanden' ondersteund met een bedrag van 117.000 euro. Dat project heeft tot doel leerlingen en leerkrachten te betrekken bij ontwikkelingssamenwerking via netwerken tussen scholen in het noorden en het zuiden. Ook het Departement Onderwijs en Vorming ondersteunt het programma scholenbanden sinds 2016. Het departement kende in 2016 een bedrag van 20.000 euro toe aan dit programma.

Jaarlijks ontvangen mijn diensten een aanvraag voor de jaarlijkse werkingssubsidie, waarin de budgettaire situatie van de VVOB wordt geschetst. De stand van zaken voor 2017, met hierin de geactualiseerde cijfers over de budgettaire situatie van de VVOB, zal ons de eerstkomende maanden, wellicht tegen de zomer, bereiken. De VVOB meldde begin dit jaar tijdens een overleg met mijn kabinet dat de federale overheid de intentie had om heel fel te besparen op bestaande partnerschappen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking. De VVOB verwachtte zich niet aan de ondertussen gekende drastische besparing, aangezien haar dossier positief onthaald was bij de federale overheid. Op de vraag wat er zou gebeuren indien er toch bespaard zou moeten worden, gaf de VVOB aan dat dit gevolgen zou hebben op de werking in bepaalde landen en gepaard zou gaan met het ontslag van een aantal medewerkers.

Ondertussen is het duidelijk dat de federale overheid de middelen van meerdere partners inkrimpt zoals voor de VVOB en MO* (het Wereldmediahuis). De Vlaamse overheid zetelt in de raad van bestuur van de VVOB, onder meer via vertegenwoordigers van Buitenlandse Zaken en het departement Onderwijs en Vorming.

De raad van bestuur, u bent er allemaal van op de hoogte, heeft zich op 22 maart – volgens mijn informatie – gebogen over de maatregelen die noodzakelijk zijn om de werking van de VVOB aan te passen aan de besparingen die zijn opgelegd door de federale overheid. Ik kan niet ingaan op de beslissingen, aangezien het verslag nog niet beschikbaar is. U hebt het misschien wel ondertussen, bij ons is het nog niet.

Uit uw vragen blijkt dat onder meer beslist werd om de werking in Zimbabwe stop te zetten en de start van de werking in Oeganda te vertragen. Dat valt onder de autonomie van de vzw, dit is geen overheidsagentschap en zeker geen agentschap van de Vlaamse overheid.

Er zijn geen gevolgen voor het Vlaamse beleid rond Onderwijs en Ontwikkelingssamenwerking. De Vlaamse werkingssubsidie en de steun aan het programma 'scholenbanden' worden nog steeds voortgezet.

De Vlaamse overheid werkt verder samen met de VVOB. De Vlaamse steun wordt niet beïnvloed door de besparingsbeslissingen van de federale overheid. De Vlaamse steun vertrekt vanuit een meerjarige visie op ontwikkelingssamenwerking zoals bepaald in het regeerakkoord en mijn beleidsnota. Ik kan zeggen dat de uitvoering van deze visie op spoor zit en dat ik op dit ogenblik niet de intentie heb om hiervan af te wijken. Op dit moment behoren Oeganda noch Zimbabwe tot de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Het kaderdecreet heeft bepaald dat we onze hulp moeten concentreren op de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Ik kan en mag niet uitwijken naar andere ontwikkelingslanden, alleen maar omdat de federale overheid heeft beslist om te besparen op de middelen voor de VVOB en andere organisaties.

De federale overheid overlegde niet met mij of met minister Crevits over de maatregelen die ze trof. Ik onthoud mij van commentaar over deze federale beslissing. Ik heb wel begrepen dat ze zeer abrupt genomen is, bij manier van spreken van vandaag op morgen, zodat het voor de organisaties niet makkelijk is om daarmee om te gaan.

Wij proberen onze engagementen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking naar best vermogen uit te voeren op basis van een onderbouwde visie, in overleg met de partners, rekening houdend met het beschikbare budget. We willen dat zo efficiënt mogelijk inzetten.

Ontwikkelingsactoren steunen steeds minder uitsluitend op publieke financiering. Velen leggen zich steeds meer toe op diversificatie, ook de VVOB focust hierop. In 2016 was de VVOB voor meer dan 90 procent afhankelijk van overheidsfinanciering. Uit de aanvraagdocumenten voor de werkingssubsidie 2016 voor de VVOB leid ik af dat de VVOB de noodzaak tot verbreding van de inkomstbronnen inziet en hierin ook stappen onderneemt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister president, we zitten inderdaad met een aantal vertegenwoordigers in die raad van bestuur. Wat daar besproken is, is de beslissing en de gevolgen daarvan voor het huidige beleid.

Maar het is ook zo dat er wat de toekomst betreft, nog heel wat onzekerheid is. De VVOB is erkend als partner voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking voor een periode van tien jaar. Federaal minister van Ontwikkelingssamenwerking De Croo heeft nu al laten weten dat dit niet het einde is en dat er wellicht nog besparingen aankomen, wat het voor deze organisatie bijzonder moeilijk maakt om de toekomst te plannen.

Ze hebben plannen gemaakt binnen een bepaald kader, nu hebben ze die te elfder ure moeten omgooien. Ze hebben een aantal beslissingen genomen met grote gevolgen: twaalf medewerkers zijn ontslagen, de werking in een aantal partnerlanden is afgesloten of kan niet worden opgestart. Er is nog absoluut geen duidelijkheid voor de komende jaren. De toekomstige werking wordt dus op deze manier gehypothekeerd, mogelijks zullen er ook gevolgen zijn voor de Vlaamse programma's: de noord-zuidwerking, scholenbanden enzovoort.

Misschien moet u er bij minister De Croo op aandringen dat hij voor de toekomst klaarheid verschaft. De organisatie legt zich toe op Onderwijs, een Vlaamse bevoegdheid, en Ontwikkelingssamenwerking, iets wat ons toch moet aanbelangen. De organisatie is een uithangbord voor Vlaanderen, en is zeer kwaliteitsvol. Op deze manier wordt de werking heel moeilijk.

Minister-president, kunt u zo'n overleg plannen om de toekomst op zijn minst te proberen verduidelijken en veilig te stellen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister president, u hebt een feitelijk relaas gegeven van wat gebeurd is en hoe abrupt die beslissing tot stand is gekomen. Die is zoals u zelf aangeeft bij de VVOB en de mensen op het terrein zeer hard aangekomen.

Het maakt mij ongerust dat er geen overleg is tussen de verschillende overheden omtrent internationale samenwerking. De VVOB is geen Vlaamse overheidsinstelling, het is een vzw, zoals u zegt, maar het is wel de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand. Ze zorgt mee voor de uitstraling van Vlaanderen in de wereld.

Vooral als het over het internationale samenwerking aankomt, hebben wij op het vlak van onderwijs heel veel expertise over te dragen. We hebben dat op het terrein al kunnen zien. Zeer grote multilaterale soms mastodontorganisaties hebben het moeilijk in instabiele landen om samen te werken, om partners te vinden, om alleen maar via de overheid te werken. Daar kan de VVOB een nuttige aanvulling zijn voor lagere overheidsechelons en voor partners uit de samenleving. Dan is het toch wel, minister-president, doenbaar om met de federale partners, die u bekend zijn, die partijen die in uw eigen regering zitten, te kijken om tot een 'sustainable' financiering van de Vlaamse vereniging te komen.

Met de 407.000 euro die we vandaag spenderen aan de VVOB – wat daar aanrekenbaar van is – zitten we met een beperkte bijdrage. Ik ben het met u eens dat we de inkomstenbronnen inzake de internationale samenwerking moeten verbreden. De VVOB werkt daar zelf ook hard aan en is zich daarvan bewust. We hebben de plicht vanuit de Vlaamse overheid om hier een tandje bij te steken. Mijn fractie, minister-president, zal u in de volgende begrotingsronde steunen om daar een extra inspanning voor te leveren.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Ook wij vinden het zeer jammer dat minister De Croo het mes zo hard zet in de middelen van de VVOB. Nu, de VVOB had deze besparingen wel verwacht: 8 tot 15 procent. Maar de omvang van de besparingen is groot en blijkt 30 procent te zijn. Ik begrijp dat dat een enorme dobber is voor de VVOB, maar ik ben blij dat Vlaanderen zijn engagement ten aanzien van de organisatie behoudt. De jaarlijkse werkings- en projectsubsidies voor scholenbanden, zo heeft de minister-president bevestigd, blijven.

Ik ben blij dat de goede contacten tussen de Vlaamse Regering en de VVOB behouden blijven. Het is helaas heel moeilijk of zelfs onmogelijk voor ons om dit federale gat op te vullen. Het zou natuurlijk ook een precedent zijn, maar de VVOB is maar actief in een van onze partnerlanden.

Vlaanderen is trouw aan zijn engagement, maar minister De Croo pakt uit met een nieuw logo voor Ontwikkelingssamenwerking, terwijl hij fors schrapt in de budgetten. Ik vind dat we daar vragen bij kunnen stellen. Ik ben er voorstander van om dit federaal aan te kaarten.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, ik ken uw gedrevenheid ter zake. Toen ik daarnet sprak over een cumul, was dat bedoeld als grap. Ik weet dat u dit allemaal doet vanuit uw engagement en dat u grote bijdragen levert aan de VVOB die nuttig werk doet in de noord-zuidwerking.

U vraagt mij om in overleg te gaan. Het is een parallelle bevoegdheid. Minister De Croo is volledig bevoegd, ook voor Vlaamse organisaties. U weet dat de

staatshervorming op dat vlak nooit uitgevoerd is. De Raad van State zegt: dit blijft parallel. Ook inzake Vlaamse aangelegenheden blijft de federale overheid bevoegd, en hier is dat met een impact op een puur Vlaamse organisatie.

Ik heb niets te suggereren, maar ik denk dat het niet slecht zou zijn dat de mensen van de VVOB ook weer eens naar het kabinet komen. Dat is gebeurd in het begin van het jaar, maar nu is er een nieuwe maatregel. Ik kan hier en nu zeker niets garanderen, u kent mijn budgetje, dat is veel kleiner dan het federale. Het zit bovendien gebeiteld in het decreet. We hebben drie partnerlanden, waarmee langlopende overeenkomsten gesloten zijn: Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. We hebben onze internationale engagementen met multinationale organisaties.

We hebben een zeer beperkt budget voor noodhulp, veel te beperkt, want er zijn hier geregeld terechte vragen om een bijdrage te leveren bij schrijnende toestanden wereldwijd. Ik kan onmogelijk zeggen: ik heb die of die mogelijkheid. U zegt dat er mogelijk een impact is op een aantal projecten die mee worden ondersteund door Vlaanderen. Het zou wel goed zijn om dat te bespreken zonder dat ik hier – u mag me dat niet kwalijk nemen – enig engagement kan nemen. Het budget is zeer klein. Dat is allemaal zelfstandig opgebouwd destijds vanuit Vlaanderen, het is verhoogd op geregelde tijdstippen, maar de overdracht van de budgettaire middelen is nooit gebeurd en nu neemt de federale overheid maatregelen die wél betrekking hebben op een Vlaamse vereniging. Ik kan daar niets aan doen, de Raad van State noemt dit een parallelle bevoegdheid, het federale niveau blijft bevoegd voor Vlaamse verenigingen.

De beide landen die genoemd werden, daar kunnen we helemaal niet rechtstreeks in optreden. Decretaal kan het zelfs niet, daar is niet voor gekozen. Maar ik sta open voor een gesprek met de VVOB. Het belangrijkste is dat er eerst een contact is. Dat is in het begin van het jaar al gebeurd, ondertussen is de situatie – helaas voor de VVOB – ook realiteit geworden. We kunnen ook zelf contact leggen met de VVOB om een opvolgend gesprek te hebben en te zien wat de impact is.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Het is een klein budgetje, minister-president, het is een klein engagement, maar ik ben blij dat u contact wilt opnemen en samenzitten met de VVOB. We zullen onze vragen zeker ook op het federale niveau stellen, ik vind dat dat moet. Aangezien er een impact was voor Vlaanderen, wou ik graag toch uw mening horen. Ik ben blij dat u bereid bent om een gesprek aan te gaan. Hopelijk kan daar een positief vervolg uit komen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Een reactie in dezelfde zin, minister-president. We zullen zeker uw engagement overmaken aan de collega's bij de VVOB en hopen dat er daar een constructief gesprek komt. En wie weet, kleine budgetjes kunnen altijd iets groter worden, met positief gevolg.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de chemische aanval van 4 april 2017 in Syrië
– 1766 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Collega's, ik denk dat we allemaal zwaar aangedaan waren door de beelden die we op onze schermen kregen van de gifgasaanval op 4 april op de stad Khan Sheikhoun, in de provincie Idlib in Syrië. In mijn vraag sprak ik over 58 doden, maar enkele dagen later was er sprake van meer dan honderd. Ik ken zelfs de laatste telling niet. Het is dramatisch: heel veel slachtoffers, waaronder ook, zoals altijd, heel veel kinderen, spijtig genoeg.

Er waren veel gewonden, van wie een groot aantal zeer ernstig. Enkele uren na die aanval werd ook een ziekenhuis gebombardeerd waar de gewonden werden verzorgd.

De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties had toen al beslist om op 5 april bijeen te komen en zich te buigen over die aanval. Federaal vicepremier en minister van Ontwikkelingssamenwerking Alexander De Croo vroeg het joint investigation team een onderzoek te voeren om na te gaan wie die aanslag heeft gepleegd. En als de vermoedens zouden worden bevestigd, hoopte hij naar eigen zeggen op een strenge veroordeling.

Het verdriet op dat moment was zo groot dat iedereen iets van betekenis wilde doen voor die mensen. Ik dacht een kleine bijdrage te kunnen leveren door u een vraag te stellen, minister-president. Dit geeft me ook de gelegenheid om te informeren naar de stand van zaken. Deze aanval is een pikzwarte episode in het Syrische conflict dat al heel veel slachtoffers heeft gemaakt.

Minister-president, mijn vragen dateren van 4 april, maar ik denk dat ze vandaag nog evengoed van toepassing zijn. Veroordeelt u wat er is gebeurd in de Syrische stad Idlib? Uiteraard doet u dat, maar ik wil u dat horen bevestigen en herhalen. Ik heb er echter geen seconde aan getwijfeld dat u dit zou veroordelen.

Welke actie kan de internationale gemeenschap ondernemen? Welke input kan Vlaanderen geven aan de Belgische vertegenwoordiger van de Verenigde Naties? Is er nog dringende medische hulp nodig? Kunnen wij nog een of andere bijdrage leveren? Kunt u een stand van zaken geven over de afhandeling van die aanval? Welke juridische acties heeft de internationale gemeenschap daaraan gekoppeld?

Welke bijdrage heeft Vlaanderen kunnen leveren in deze verschillende facetten?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mevrouw Turan, wij waren allemaal getroffen door die gruwelijke gifgasaanval in Khan Sheikhoun. Het is ongelofelijk hoe mensen, niet eens vechtende partijen, op zulke afschuwelijke gruwelijke wijze gewond geraken en sterven of levenslang getroffen zijn. Ik denk dat we het allemaal eens zijn in ons protest daartegen en ons aansluiten bij de talloze protesten die wereldwijd zijn geuit. Dat is het positieve, namelijk dat iedereen wereldwijd zegt dat dit een rode lijn is die overschreven is.

Ik sluit me aan bij mevrouw Mogherini, hoge vertegenwoordiger van de EU voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, die het regime van president Assad verantwoordelijk acht voor deze oorlogsmisdaad. Op het terrein zijn momenteel niet de diplomaten aan zet, maar de oorlogvoerende partijen. Het is een kluwen van bewegingen, elk met een eigen agenda. We moeten wat dat betreft heel duidelijk en nederig zijn: de internationale gemeenschap is de enige die daar iets in beweging zou kunnen brengen. We kennen echter de situatie van de grootmachten daarin en hun bewegingen op het schaakbord. Onze inbreng daarin is nihil.

De Europese Unie moet de geluidsversterker zijn voor heel Europa en moet hameren op het handhaven van het internationaal humanitair recht. Dit is ook het standpunt dat wij innemen.

De DGE-vergadering (Directie-generaal Europese Zaken en coördinatie) met vertegenwoordigers van de federale overheid en de deelstaten viel net voor de aanval. Ik verwacht geen enkele discussie binnen de DGE over het standpunt dat zal worden verdedigd. Iedereen zal uiteraard op dezelfde lijn zitten. De vraag is alleen wat we kunnen doen.

Er is uiteraard nood aan medische hulp in de provincie Idlib. U hebt ook terecht gezegd dat na die aanval ook de ziekenhuisinfrastructuur – en niet alleen de infrastructuur maar ook mensen – zijn gebombardeerd. Dat gebied is zeer moeilijk bereikbaar voor hulpverleners. Enkel de grens met Turkije, in het westen, is nog open. Het grootste deel van het gebied is omsingeld door het Syrische leger en zijn Russische en Iraanse bondgenoten.

De eerste dringende medische hulp na de gifgasaanval is ondertussen geleverd door Turkije. Na de gifgasaanval heeft het land een konvooi van dertig ziekenwagens naar Idlib kunnen sturen. Er zijn 32 zwaargewonden overgebracht naar Turkije.

Vlaanderen heeft al meermaals zijn verantwoordelijkheid genomen ten aanzien van het Syrische conflict, in de mate van het mogelijke. Zo ondersteunen wij Unesco om de site van Palmyra te beschermen. Wij hebben ook noodhulp verstrekt aan het Rode Kruis dat zich niet ter plekke inzet voor de gewonden, maar wel voor de ontheemden.

Verder is er de structurele ondersteuning van het Global Forum for Media Development voor de uitbouw en coördinatie van vrije, pluralistische en professionele media in Syrië en andere landen. Deze steun sluit aan bij de oproep van mevrouw Mogherini om nu al in te zetten op de post-conflictsituatie.

Indien er een vraag zou binnenkomen voor het verstrekken van noodhulp, zullen wij die inderdaad bekijken. Maar momenteel lijkt het me niet realistisch om een van onze ngo's ter plekke te sturen. Het gaat over oorlogsgebied dat volledig is omsingeld waarbij er enkel nog een opening is aan Turkse zijde. Dankzij hen is daar een colonne naartoe kunnen gaan en zijn 32 zwaargewonde mensen geëvacueerd. Dat is gebeurd onder bescherming van het leger, niet van een ngo die ter plekke een tentenkamp gaat opslaan. Dat is helaas niet aan de orde. Ik hoop dat daar een lichtpunt komt en een situatie ontstaat waarbij de meest dringende hulpverlening – ik weet niet of het dan nog de medische zal zijn, het zal wellicht een andere hulpverlening zijn – kan worden verleend. Met de beperkte middelen die we hebben, staan we daar zeker voor open.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp·a): Ik word daar emotioneel van, zoals wellicht iedereen. Ik word moedeloos van zoveel slachtoffers en van een situatie die nog altijd niet onder controle is. Ik begrijp dat wij daar rechtstreeks, zeker op militair vlak, niet veel kunnen doen. Ik denk dat we de Turkse interventie en militairen heel dankbaar mogen zijn dat die hulpgoederen tot daar zijn geraakt. Hebt u een stand van zaken van de situatie daar? Is die regio nog altijd omsingeld? Mijn vraag dateert van bijna een maand geleden. Kan er niet meer hulp worden geboden?

Hebben die 32 mensen die in Turkije zijn opgevangen andere hulpbehoevende mensen achtergelaten, of is iedereen meegenomen? Is het mogelijk om een aantal van die slachtoffers naar onze eigen brandwondencentra te halen? Wat wij minstens kunnen doen, is aan Turkije vragen of er slachtoffers zijn die wij kunnen opvangen. De internationale gemeenschap klinkt inderdaad als één homogene groep. Het is tragisch en ik neem het niemand kwalijk, maar het wringt dat we niet meer kunnen doen. Ik zie zelf ook niet wat, tenzij het opnemen van een aantal slachtoffers in onze eigen brandwondencentra. Is die vraag gesteld aan Turkije? Als het niet nodig is, dan hoeft het natuurlijk ook niet.

Wij kunnen vanuit Vlaanderen de situatie opvolgen en eventueel klaarstaan wanneer post-hulp moet worden geboden, maar spijtig genoeg hoor ik vandaag van u dat daar momenteel nog geen opening voor is.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, het zijn extreem gruwelijke beelden. Ik denk dat we daar vanuit Vlaanderen nog meer gevoelig voor zijn, gezien onze geschiedenis van het gebruik van chemische wapens en gas als oorlogsinstrument.

De vraag is hoe het zal eindigen. Het is helaas niet zo dat er twee strijdende partijen zijn en een internationale gemeenschap. Het is oneindig veel ingewikkelder. Er is aan beide zijden een kluwen: de meest onwaarschijnlijke allianties sluiten zich aan bij elkaar en tegen elkaar, en zijn doorspekt met allerlei organisaties die zelfs niet centraal georganiseerd of gecontroleerd worden en die dikwijls dichter bij criminaliteit aanleunen dan bij politieke doelstellingen.

Deze oorlog wordt ook voor een deel in de media gevoerd. Het is om moedeloos van te worden dat je zoveel tegenstrijdige informatie krijgt. Ik weet in elk geval wel dat het regime-Assad niet aan zijn proefstuk toe is op dat vlak. Je kunt zelfs teruggaan naar 1982. Als je de opstand in Hama googelt, dan kom je bij 40.000 doden. Daar zijn toen ook hoogstwaarschijnlijk chemische wapens ingezet om de opstand neer te slaan. Ik heb daar in 1994, lang geleden dus, vragen over gesteld in de Senaat. Men is daar dus niet aan zijn proefstuk toe, maar de jongens aan de overkant zijn ook geen koorknapen.

Vanuit Vlaanderen zitten we niet in een positie om, anders dan ons aan te sluiten bij het Europese standpunt, daar heel veel te doen. Wat we wel kunnen doen, zijn de faciliteiten en de expertise die we in huis hebben in de mate dat het nodig is, ter beschikking stellen van de slachtoffers. Het is natuurlijk een druppel op een hete plaat, maar het is een symbool dat we daar heel erg mee inzitten en dat we zo maximaal mogelijk trachten te helpen binnen onze mogelijkheden.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik voel me daar onmachtig bij en heb er niet zo veel aan toe te voegen. Het laatste bericht dat we hadden toen we deze vraag binnenkregen, was dat de Syrische democratische strijdkrachten aan het oprukken waren naar Rakka met de steun van de internationale coalitie, maar dat ook daar weer andere troepen probeerden om die opmars te verhinderen. Uiteraard zijn we niet in de omstandigheid om daar accuraat informatie over te verstrekken. Ik weet ook niet of de federale overheid daartoe in staat is. Het zijn wisselende posities. Het is daar oorlog en niemand heeft er een goed zicht op, behalve met satellieten – en dan nog.

Er is geen directe vraag gekomen. Als zwaargewonden meegenomen zijn door ziekenwagens van het Turkse leger, dan denk ik dat ze de nodige zorgen kunnen krijgen. Er is in elk geval geen vraag aan ons gesteld. Mocht dat gebeuren, dan zullen we dat bekijken. We moeten zien hoe de situatie evolueert en op het moment dat er gebieden zijn waar het voor ngo's doenbaar is om op te treden, kunnen we nagaan of we op een of andere manier ondersteuning kunnen bieden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA)
– 1828 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, met de brexit doen zich soms bepaalde opportuniteiten voor, ook al zijn er natuurlijk heel wat onzekerheden. De uitvalsbasis voor het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA) zal ongetwijfeld verplaatst worden vanuit Londen. Hierover zijn er al meerdere vragen gesteld, zowel schriftelijk als mondeling. Ook andere steden en lidstaten vertonen interesse voor dit agentschap.

Wat is de stand van zaken van de voorbereidende fase met Vlaanderen en het federale niveau? Kunt u toelichting geven over de fase waarin het dossier zich bevindt? Hebben we een sterk dossier? Welke afspraken zijn er eventueel gemaakt tussen Vlaanderen en andere deelstaten van het land? Welke afspraken zijn er gemaakt met het federale niveau? In een antwoord op een vorige vraag hebt u onder meer verwezen naar de interkabinettenwerkgroep in de loop van februari. Dit gebeurde als voorbereiding van het dossier vooraleer het werd ingediend bij de Europese Commissie. Kunt u toelichting geven bij de officiële procedure? Welke stappen moeten er worden doorlopen alvorens er een verhuizing kan plaatsvinden vanuit Londen naar het vasteland? In hoeverre is dit een dossier dat wordt besproken op het niveau van de lidstaat? Hoe zal Vlaanderen worden betrokken? We hebben een uitgestrekte en belangrijke farmaceutische nijverheid. Ik verwijs naar Janssen Pharmaceutica, maar ook naar wat bestaat in de Gentse Kanaalzone, Antwerpen en Brussel. Hoe zal Vlaanderen invloed proberen uit te oefenen op de uiteindelijke beslissing? Welke afspraken worden gemaakt met de lidstaten en de Europese Commissie? Welke troeven zal ons land kunnen uitspelen in vergelijking met andere kandidaten?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Vanlouwe, deze vraag heeft betrekking op een aangelegenheid die belangrijk is en een absolute meerwaarde kan bieden, als we erin zouden slagen om dat Europees Geneesmiddelen Agentschap naar hier te halen. We hebben afgesproken dat er een interkabinettenwerkgroep zou zijn binnen België, want het is uiteraard de lidstaat België die een kandidatuur moet indienen. Er is afgesproken dat die werkgroep een brochure en een technisch dossier zal opmaken. De brochure is niet direct bedoeld om het EMA te overtuigen. Daar zullen andere directere communicatievormen voor worden gebruikt. De brochure is natuurlijk heel nuttig om andere belangrijke stakeholders, zoals de grote farmabedrijven en onderzoeksinstellingen, te kunnen overtuigen.

Er is consensus om ons kandidaat te stellen met Brussel en omgeving, zonder aan te geven hier of daar. In eerste instantie zal het belangrijk zijn om het EMA en Europa te overtuigen. We doen dat in het hart van het land zonder dit op dit ogenblik te specifiëren.

We zullen onze kandidaatstelling in mei officieel bekendmaken. We zullen dat doen met de premier en de drie ministers-presidenten samen. De eerstvolgende stap is dat we in dialoog gaan met de vertegenwoordigers van het EMA zelf.

Het is de Europese Raad die finaal zal beslissen in welke lidstaat het EMA gevestigd zal worden. Ik weet niet of ik de eerste was binnen de Europese Unie, maar

zeker binnen de Benelux was ik de eerste om te zeggen dat we het EMA naar hier moeten halen. U weet dat er in het begin nogal werd gefocust op het bankenagentschap. Ik heb meteen gezegd dat het voor ons veel interessanter en van veel groter belang is om het EMA hier binnen te halen. Ondertussen zijn alle lidstaten, op Estland na, kandidaat. Daarmee wil ik maar zeggen hoe belangrijk dit is en hoe onzeker de afloop van dit verhaal.

Dit zal geen deel uitmaken van de brexitonderhandelingen. Het is een EU-27-beslissing. U hebt ook vernomen dat de Britten nu al zeggen dat het EMA daar kan blijven. Ze zien natuurlijk ook het belang ervan in, maar het lijkt me weinig waarschijnlijk dat de EU zal beslissen dat het EMA na de brexit in Londen blijft. Dat is 'wishful thinking' van de Britten.

Het kan dat de Europese Commissie een aantal formele criteria zal opstellen om het proces enigszins te objectiveren en om in kaart te brengen wie er in een shortlist kan terechtkomen. Als er 26 kandidaten zijn, dan zal er op een of andere manier een objectieve selectie moeten gebeuren.

We zullen in alle geval het EMA aanspreken en overtuigen van onze grote troeven. Het is in de eerste plaats het EMA zelf dat zicht zal hebben op de troeven die er zijn in de diverse landen. Mijn goede collega Mark Rutte heeft al gezegd dat Nederland de beste troeven heeft. Ik heb een interview op de NOS gegeven waarbij ik heb gezegd dat Nederland zeer goede troeven heeft, maar wij nog betere. Ik heb ook de redenen opgesomd waarom dat zo is.

Ik heb de kandidaatstelling gelanceerd in Davos en gezegd dat Vlaanderen uitstekend geplaatst is om dat binnen te halen. U begrijpt dat het moet gaan om een interfederale kandidatuur. Vlaanderen kan zich niet als deelstaat kandidaat stellen bij de Europese Unie. Alles moet gebeuren in consensus.

We hebben een aantal troeven. Een eerste troef is de nabijheid van de Europese instellingen. Er moet immers interconnectiviteit zijn met de agentschappen. Als dit agentschap dichtbij Brussel gevestigd is, biedt dit voordelen voor de contacten met de commissie enzovoort. Uiteraard is de luchthaven van Zaventem vlakbij. We hebben ook al ervaring met het huisvesten en ontvangen van expats. Er zijn bijzonder veel expats in Brussel en omgeving voor allerlei dossiers.

We hebben een bijzonder sterk ecosysteem voor onderzoek en ontwikkeling met een wereldwijde reputatie voor onze kennisinstellingen, technologieclusters en universiteiten. We hebben onze strategische ligging in het hart van Europa, dicht bij Brussel en de instellingen. Er zijn uiteraard ook de ultrasnelle verbindingen naar alle Europese bestemmingen. Qua kantooraccommodatie vallen de kosten in Brussel vergeleken met andere Europese steden best mee. Het is tegelijk een uitstekende omgeving voor buitenlanders. We hebben een aantal voorzieningen voor een internationaal publiek, zoals internationale scholen en een uitstekend gezondheidssysteem. We hebben een goed belastingsysteem voor onderzoek en ontwikkeling, zowel gericht op de verlaging van kosten voor onderzoekers maar ook voor investeringen daarop gericht.

Vlaanderen heeft nog een aantal bijkomende troeven die ik heb bekendgemaakt. De tien grootste farmabedrijven wereldwijd hebben een vestiging in Vlaanderen. Ons land beschikt over meer dan 200 biofarmaceutische bedrijven, 7 wereldhoofdkwartieren, 22 O&O-centra en 20 productiesites. We zijn de tweede grootste exporteur in de EU. Er is ook de sterke wisselwerking tussen de farmaceutische industrie enerzijds en de concentratie van universiteiten, academische ziekenhuizen en onderzoekscentra anderzijds. We hebben een ijzersterke faam in de snelle omzetting van klinische onderzoeken. We hebben de wereldwijde reputatie dat er heel snel vanuit de onderzoeks- en ontwikkelingsfase een omzetting kan gebeuren naar de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en technieken. Dat gebeurt precies omdat

er zo'n korte keten is tussen onze universitaire ziekenhuizen en de onderzoekscentra. We zijn het geografische en politieke centrum van Europa. Er is het belang van onze farmaceutische industrie. Farma is goed voor enorm veel jobs en een enorme stijging van de export. Hier is er ook het grootste percentage onderzoek en ontwikkeling door farmabedrijven met bijna 30 procent. Dat zeg ik nu uit het hoofd. In geen enkel Europees land is dat percentage zo hoog als bij ons.

We hebben een aantal ijzersterke troeven, maar laat ons wel wezen: daar zullen allerlei afwegingen aan te pas komen. Alle landen strijden ervoor om bepaalde grote Europese instellingen binnen te halen. Dan wordt er gekeken wie al iets heeft en wie nog niet. Er zal dus serieus gelobbyd worden. We doen in elk geval wat we moeten doen. We zorgen ervoor dat we een ijzersterk dossier hebben en gaan zo snel mogelijk zelf in dialoog met het EMA. We werken interfederaal samen om een allesomvattend dossier in te dienen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, het is duidelijk dat u samen met uw collega-minister-presidenten en ook met het federale niveau overleg hebt gepleegd en afspraken hebt gemaakt om de voordelen en de meerwaarde van dit land in de kijker te zetten met als doel het EMA naar Brussel te halen. Dat is goed voor de economie en voor de werkgelegenheid. We hebben in dat verband inderdaad veel troeven.

Zoals u zei, stellen bijna alle EU-lidstaten, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk zelf en Estland, zich kandidaat. Vorige week vernam ik in het federaal adviescomité dat er binnen de lidstaten ook concurrentie bestaat tussen verschillende steden die het agentschap willen huisvesten. We moeten dus goed opletten en ervoor zorgen dat ons dossier op een goede manier wordt voorbereid. Er moeten goede afspraken gemaakt worden binnen Europa en ook binnen België zodat we het EMA in ons land kunnen binnenhalen.

Er zijn effectief kapers op de kust: in mijn vraagstelling verwees ik naar Denemarken, maar uit een Spaans artikel verneem ik dat drie Spaanse steden, namelijk Malaga, Alicante en Barcelona, zich kandidaat wensen te stellen om het EMA binnen te halen. Intussen is daar in overleg met de Spaanse en de Catalaanse regering en de stad afgesproken dat enkel Barcelona zich nog kandidaat stelt. Ook die regio heeft een bepaalde farma-industrie. We moeten de Europese Raad en de Europese Commissie er dus van overtuigen dat wij in Vlaanderen, mogelijk in Brussel, de beste troeven in handen hebben om dit EMA te huisvesten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de Vlaamse brexitstrategie
– 1859 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Jan Van Esbroeck

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De brexit-hoofdonderhandelaar van de EU, Michel Barnier, verklaarde op 5 april 2017 in het Europees Parlement dat de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie eerst afgerond moet zijn, vooraleer er gewerkt kan worden aan de toekomstige EU-VK-relatie. Dit stond haaks op de intenties van de Britten die duidelijk hadden gemaakt parallel over de echtscheidingsprocedure én de toekomstige handelsrelaties te willen onderhandelen.

De landen die het meest getroffen worden door de brexit, zijn – zoals bekend – ons land en meer bepaald Vlaanderen, en de Ierse Republiek, Nederland en Denemarken, die ook een belangrijke export naar het Verenigd Koninkrijk hebben.

Ierland, Nederland en Denemarken hebben op 17 april 2017 een officieuze 'brexitsummit' georganiseerd in Den Haag. Daaraan namen de Ierse eerste minister Enda Kenny en zijn collega's Mark Rutte en Lars Løkke Rasmussen deel. Voor Ierland, Nederland en Denemarken zou de brexit een zeer grote impact hebben. De leiders van deze landen maakten duidelijk de brexitonderhandelingen niet zomaar te willen laten verengen tot een echtscheidingsverhaal.

Minister-president, u hebt ook al meermaals benadrukt dat we moeten ijveren voor een zachte brexit met goede afspraken in het belang van onze export. Ze willen ook zo snel mogelijk werk maken van het vervolg: de toekomstige relatie tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk met een focus op handel.

Volgens verschillende berekeningen zou Vlaanderen, na Ierland, economisch het meest getroffen kunnen worden door de brexit. In deze commissie zijn al meerdere vragen gesteld over het belang ervan voor de economie in West-Vlaanderen, en zeker voor de haven van Zeebrugge. Het is dus ook in het belang van onze Vlaamse open exportgerichte economie om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de toekomstige handelsrelaties tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk, en niet af te wachten tot de brexit over twee jaar een feit zal zijn.

Minister-president, wat is uw reactie op de uitspraken van brexit-hoofdonderhandelaar voor de EU Barnier over de te volgen strategie waarbij parallelle onderhandelingen worden uitgesloten?

Wat is uw reactie op het initiatief van de Ierse eerste minister om met gelijkgestemde landen een alliantie te sluiten waarbij gestreefd wordt naar een zo snel mogelijke duidelijkheid over de EU-VK-relaties op het vlak van handel?

Zult u – en zo ja, op welke manier en met welk concreet doel – contact opnemen met Ierland, Nederland en Denemarken om duidelijk te maken dat ook Vlaanderen behoort tot de belanghebbenden van een snelle en goede deal met het Verenigd Koninkrijk over zo laag mogelijke douanetarieven en zo weinig mogelijk handelsbelemmeringen en administratieve formaliteiten?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: De uitspraken van de heer Barnier zijn belangrijk, maar nog belangrijker zijn de ontwerprichtsnoeren van de Europese Raad. Die ontwerprichtsnoeren spreken in ieder geval van gefaseerde onderhandelingen. Eerst zou men werken op de exitregelingen sensu stricto. Het gaat dan om de boedelscheiding. In tweede instantie zou men werken aan het breed kader van de toekomstige relaties tussen het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie. Hiermee wordt aangevat wanneer voldoende vooruitgang werd geboekt over de exitregelingen. Beide delen zouden dan op het einde van de rit als één pakket worden voorgelegd.

De ontwerprichtsnoeren voorzien dus wel degelijk in parallelle onderhandelingen, zij het dat in de eerste fase niet de beide luiken op hetzelfde ogenblik zullen worden besproken. In die tweede fase over de toekomstige relaties worden de twee luiken wel tegelijk besproken, en dan zal verder moeten worden gepraat over de eigenlijke brexit.

Voor de Vlaamse Regering dient er tijdens deze eerste fase zo snel mogelijk duidelijkheid te komen over de mate van bereidheid van het Verenigd Koninkrijk om, op basis van wederkerigheid, zo veel mogelijk de rechten van de EU-27-burgers in het VK te vrijwaren en, vice versa, de rechten van de BK-burgers in de

EU-27. Er zijn meer dan 3 miljoen continentalen die wonen en werken in het Verenigd Koninkrijk. Meer dan 1 miljoen Britten wonen op het continent. Dagelijks krijg ik signalen dat bij die mensen de grootste onzekerheid en ongerustheid heerst over hun rechten en hun status.

Dat is dus een prioritaire aangelegenheid. Tegelijkertijd zal er gepraat moeten worden over centen en over de bereidheid van het VK om zijn financiële verplichtingen onder het huidige meerjarig financieel kader na te komen. Er zijn in dit verband bedragen genoemd in de media. Ik ga daar niet op in, want dat is mijn zaak niet. Dat zal de opdracht zijn van het team van de heer Barnier.

Voor de Vlaamse Regering dient dit niet in tot in de details geregeld te zijn, maar moet er wel naar een globaal principesakkoord op hoofdlijnen worden gewerkt, zodat zo snel mogelijk naar de tweede fase kan worden overgegaan.

De hoofdonderhandelaar van de Unie, de heer Michel Barnier, heeft intussen alvast verduidelijkt dat hij de eerste fase wil beëindigen in de herfst van dit jaar zodat tegen december 2017 of begin 2018 de tweede fase met onderhandelingen over het toekomstig kader kan starten, samen met de uitwerking van het brexitverslag. In die tweede fase zullen de besprekingen parallel lopen.

We weten dat die onderhandelingen moeilijk en complex zullen zijn. Partijen starten met uitgangsposities die per definitie hard zijn en waarin men zich sterk opstelt om dan stilaan tot een akkoord te komen. Persoonlijk denk ik dat binnen de twee jaar de hele regeling niet rond zal zijn. Voor mij is het allerbelangrijkste dat er dan ook transitieregelingen zijn. Ik zal dat ook op die manier met de heer Barnier bespreken.

Als je duidelijk contouren hebt voor de brexit, maar er zijn nog geen afspraken, die zeer complex zullen zijn, dan kan dat niet gefinaliseerd worden. U weet hoe lang het duurt voor die vrijhandelsverdragen, al starten we hier in een betere positie omdat we vertrekken van een eengemaakte markt. We kunnen formeel geen vrijhandelsakkoord sluiten met het Verenigd Koninkrijk zolang het nog deel uitmaakt van de Europese Unie. Het VK is geen derde land maar een lidstaat en zal dat pas niet meer zijn als de brexit bezegeld is. Er zullen dus hoe dan ook overgangsmaatregelen moeten zijn.

Het is evident dat wij bij de grote belanghebbenden zijn. Zoals u zelf aangeeft, ging het recent om een informeel overleg op initiatief van de Ierse eerste minister Enda Kenny. Hoewel men het in de Ierse pers heeft over een mini-summit, is het als dusdanig geen 'brexittop' aangezien er ook andere punten op de agenda staan. Ik heb onmiddellijk na de aankondiging van deze top wel onze Algemeen Afgevaardigde in Nederland verzocht navraag te doen en heb begrepen uit zijn contacten dat alles informeel verlopen is. Er is ook geen communiqué verspreid door de drie landen achteraf. In ieder geval is het duidelijk dat net als Vlaanderen, deze landen ook bij de groep van acht lidstaten zijn die in het bijzonder de impact van een desgevallende 'harde brexit' het meest zullen voelen. Het eerste land in de top 3 is Ierland, en dan volgt Vlaanderen.

België was op die ontmoeting niet uitgenodigd, evenmin als Vlaanderen. Ik heb dus aan die besprekingen niet kunnen deelnemen. Ik heb wel al contacten gelegd met de ambassadeurs van die drie landen om ze uit te nodigen en met hen te zien in welke mate we op het regeringsniveau daaromtrent verdere besprekingen kunnen voeren.

We zijn dat aan het voorbereiden.

U weet dat ik alle politieke en diplomatieke contacten te baat neem. Met ambassadeur Alison Rose heb ik geregeld contact, zij belt mij ook. Ik heb Boris Johnson ontmoet, ik heb David Jones ontmoet. We hebben de stakeholderstop georganiseerd in

Londen met mensen op het terrein. Volgende week heb ik een persoonlijk onderhoud met hoofdonderhandelaar Barnier, en voor één keer moet ik niet naar de Europese Commissie maar komt de Europese Commissie naar mij. Nederiger kan niet.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord, minister-president.

Het is inderdaad goed dat de onderhandelingen tussen Europa en het Verenigd Koninkrijk gefaseerd zullen verlopen, namelijk in twee fasen. Uiteindelijk zullen met de echtscheidingsonderhandelingen afspraken worden gemaakt over de toekomstige handelsrelaties tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk.

Zoals gezegd, het zal in meerdere fases verlopen. De kans bestaat inderdaad dat we over twee jaar nog steeds niet uit die onderhandelingen zullen zijn. Natuurlijk, een brexit zal er uiteindelijk wel volgen, wat we daarover soms ook mogen lezen of wat men ons soms ook probeert wijs te maken.

Tegelijk zou ik de nadruk willen leggen op het feit dat informele gesprekken – alhoewel ze informeel zijn en daarover misschien geen communiqués of concrete afspraken bekend worden gemaakt – bijzonder belangrijk zijn om met uw collega's, op het niveau van lidstaten, eventueel zelfs op het niveau van deelstaten, goede afspraken te maken.

Ik kan me perfect inbeelden dat bepaalde lidstaten in de EU minder export hebben naar het Verenigd Koninkrijk en dan ook minder belang hechten aan een goede brexit, en voor onderhandelingen kiezen in de trant van 'we moeten het Verenigd Koninkrijk straffen, we moeten een harde brexit hebben, we zullen het ze nu eens laten voelen wat ze hebben teweeggebracht'. Dat heeft natuurlijk geen zin. Die landen zullen minder de gevolgen van die goede afspraken voelen dan Vlaanderen, en uiteraard ook Nederland, Denemarken en Ierland die een belangrijke export hebben naar het Verenigd Koninkrijk. Gewoon om u erop te wijzen dat die informele afspraken, die mini-brexit of -summit, bijzonder belangrijk zijn en ik het dan ook – samen met u eigenlijk – betreur dat wij daar niet aanwezig waren op die kleine summit of informele top.

Het voorbije weekend konden we in de Vlaamse media lezen dat België wordt aanzien als een onbetrouwbare partner en dat we het brexittreintje zouden missen. Dat lijkt me niet goed voor onze exporterende ondernemingen. Ik stel wel vast dat er vanuit Vlaanderen voldoende aandacht wordt besteed aan de voorbereiding van die brexit en de parallelle onderhandelingen. Ik hoop dat dit dan ook de komende maanden en zelfs jaren goed wordt opgevolgd. Het is alvast positief dat u de reeds de Britse ambassadeur Rose hebt gezien – we hebben haar hier ook gezien – en dat u de Britse minister van Buitenlandse Zaken hebt ontmoet en binnenkort ook de EU-onderhandelaar namens de Europese Commissie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.